

Lerende leerlingen in een lerende school!

Hoe betrek je leerlingen bewust bij hun eigen leerproces? Wat motiveert leerlingen daarbij? Hoe maak je het leren van de leerlingen zichtbaar in de school? Op de WSKO John F. Kennedy in 's-Gravenzande hielden deze vragen de leraren bezig. Zij hernieuwden hun visie op onderwijs en gingen er praktisch mee aan de slag. HCO Nieuws nam een kijkje bij de school en sprak de stuurgroep leden en HCO-adviseur Azahara van Bergen die het team in het afgelopen jaar begeleidde.

Directeur van de school Tamara Wingerden: 'We hebben hier een klein en fijn team dat gewend is kennis te delen met elkaar. De lijnen zijn kort, ook richting ouders en we willen transparant zijn over de ontwikkeling van de leerlingen. Vanuit die basis wilden we anderhalf jaar geleden een nieuwe weg inslaan met onze visie op onderwijs.'

Leerlingen meer verantwoordelijk maken

Een aantal leraren was bij het congres met John Hattie geweest en raakte enthousiast van het gedachtegoed om leerlingen meer eigen verantwoordelijkheid te geven in hun leerproces. Yvonne Zwaneveld, leraar in groep 7: 'We hadden het idee dat de leerlingen heel erg voor de leerkracht werkten. Maar je wilt eigenlijk dat een leerling het voor zichzelf doet. Met deze aanpak kunnen we dat stimuleren.' In mei 2017 verzorgde adviseur Azahara een introductie over Leren Zichtbaar Maken. Daar raakte het hele team enthousiast van. Azahara: 'Als trainer viel het mij direct op dat op deze school een daadkrachtig en gemotiveerd team werkt, dat ook kritische vragen stelt en samen wil

Yvonne Zwaneveld, Tamara van Wingerden, Cynthia van Dijk en Azahara van Bergen

leren om deze nieuwe aanpak in de school te realiseren.'

Het team wijdde een studiedag aan het thema en bracht het geleerde direct in de praktijk. Elke groep heeft bijvoorbeeld een datamuur in het lokaal. Tamara: 'Daarop maken we de groei van het leren voor de leerlingen zichtbaar. Kinderen zien nu letterlijk wat ze al kennen of kunnen, en wat voor hen de volgende stap is.'

Werken met doelen en succescriteria

Het team ziet dat in het afgelopen jaar de houding van de leerlingen is veranderd. Kinderen raken eraan gewend om zelf na te denken over hun leerdoelen en ze formuleren samen succescriteria. Cynthia van Dijk, leraar in groep 5: 'Pas heb ik met mijn groep een filmpje gemaakt over een spreekbeurt houden. We maakten een goede en een foute versie en stelden onszelf de vraag: wat valt op?' Yvonne vult aan: 'Zonder succescriteria hebben kinderen vaak geen idee wanneer iets goed is. Het mooie is dat zelfs de kleuters de betekenis hiervan al doorgronden. Pas kwamen leerlingen uit groep 8 voorlezen bij de kleuters. Vervolgens gaven de kleuters gerichte feedback op wat bij dit voorlezen zo goed ging: "Jij las de titel zo mooi voor" en "Het was heel goed dat je de plaatjes in het boek duidelijk aan ons liet zien".' Azahara: 'Prachtig om te zien hoe jullie lerende kleuters serieus nemen. Op deze manier wordt het geven van *peer feedback* heel gewoon voor de kinderen.'

Ouders betrekken

Op de WSKO John F. Kennedy bedacht het team ook een originele manier om de ouders te betrekken bij deze ontwikkelingen. Het team organiseerde een ouderavond waarbij elke leraar een korte workshop gaf over een van de onderwerpen: feedback, doelen stellen, datamuur en succescriteria. Tamara: 'Er hing een hele positieve sfeer. Een vader zei na afloop: "Had ik maar zo op school les

gekregen, dan was ik vast gemotiveerder geweest".'

Lerend team

Wat opvalt, is het tempo waarin de school de nieuwe visie in de praktijk brengt en deze zichtbaar wordt. Wat is het geheim van dit succes? Tamara denkt dat een sterke gezamenlijke focus meespeelt: 'Tijdens de teamvergaderingen houden we vaak halverwege een pitstop en gaan we alle groepen rond. Iedereen deelt dan in zijn eigen lokaal een succes en een puzzel met collega's.' Yvonne vult aan: 'We proberen veel uit. We ontdekken samen wat werkt wel en wat niet. Nu moeten we daarin ook keuzes gaan maken.'

Feedback oefenen

Een van de puzzels die de leraren bezighield was: hoe geef je op de juiste manier feedback? Azahara: 'Uit de nulmeting kwam naar voren dat er binnen de school veel werd geprezen en feedback op taakniveau werd gegeven: "Dat heb je goed of fout gedaan". Terwijl we toe willen naar meer zelfregulerende feedback, waarbij je vragen stelt op zo'n manier dat de leerlingen zelf gaan nadenken of ze op de goede weg zijn.' Ook voor de feedback puzzel bedacht het team een originele manier om aan de slag te gaan: Wie is de feedback Mol? Cynthia: 'Wekelijks is één collega de feedback Mol, de andere weten niet wie. Deze Mol gaat actief oefenen met feedback geven aan collega's. De andere doen mee, want er wordt natuurlijk volop "gemold". Zo zijn we uiteindelijk allemaal praktisch bezig te leren van en met elkaar.' Azahara: 'Lerende leerlingen centraal stellen vraagt om een lerende leraar in een lerende school. Dat kun je hier heel goed zien.'